

«Զ Ա Ն Գ Վ Ա Ծ»

Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն

«ՆՈՐՔ» ԻՆՖԵԿՑԻՈՆ ԿԼԻՆԻԿԱԿԱՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑԻ
(ԻԿՀ) ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՈՒՄ, ԼԱԲՈՐԱՏՈՐ և
ԿՑԱԿԱՌՈՒՅՑԻ ՄԱՍՆԱՇԵՆՔԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՍՈՒՄ

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
նախնական գնահատման հայտ

Պատվիրատու

«Զանգված» ՍՊԸ

Տնօրեն՝

Է.Մարտիրոսյան

Կատարող՝

«Քոնսեկորդ» ՍՊԸ

Տնօրեն՝

Վ.Թևոսյան

Երևան- 2020

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ	4
1.1. Ձեռնարկողի տվյալները և նախաձեռնության անվանումը և նպատակը	4
1.2. Օրենսդրական դաշտ, բնագավառի նորմատիվային ակտերը	5
2. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ (ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՀՁՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ԲՆԱՌԵՍՈՒՐՄՆԵՐ և ՆՅՈՒԹԵՐ, ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ և ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ)	8
2.1. Գոյություն ունեցող իրավիճակը	8
2.2. Նախատեսվող աշխատանքները	9
2.3. Ճարտարապետական և տեխնոլոգիական լուծումներ	9
դ. Նախապատրաստական աշխատանքներ	10
ե. Քանդման և հողային աշխատանքներ	10
զ. Շինարարության կազմակերպում	10
է. Զրամատակարարում և ջրահեռացում	11
ը. Նյութերի և բնատեսությունների օգտագործում	11
3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՍԽԵՄԱՆ	12
3.1. Տարածքի աշխարհագրական դիրքը	12
3.3 Կլիման	15
3.3. Տարածքի ինժեներա-երկրաբանական և հիդրոերկրաբանական պայմանները	16
3.4 Տարածքի սեյսմիկ բնութագիրը	17
3.5. Օդային ավազան	18
3.6. Զրային ռեսուրսներ	18
3.7. Հողային ռեսուրսներ	19
3.8. Կենսաբազմազանություն	20
3.8.1 Բուսական աշխարհ	20
3.8.2. Կենդանական աշխարհ	21
3.8.3. Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ	22
3.10 Սոցիալ տնտեսական պայմանները	22
4. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱՋԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱՋԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՅԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	25
4.1 Ռիսկերի գնահատում	25
4.2 Բնապահպանական միջոցառումներ	26
4.2.1. Մթնոլորտային օդ	26
4.2.2. Զրային ռեսուրսներ	26

4.2.3. Հողային ռեսուրսներ	27
4.2.4. Աղմուկ	27
4.2.5. Կենսաբազմազանություն	27
4.2.6. Աշխատանքի անվտանգություն և առողջություն	28
4.3 Փոխհատուցում	29
5. ՌԻՍԿԵՐԻ ՆՎԱՋԵՑՄԱՆ և ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ՊԼԱՆ	29
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	39

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1.1. Ձեռնարկողի տվյալները և նախաձեռնության անվանումը և նպատակը

Նախատեսվող գործունեություն	«ՆՈՐՔ» ԻՆՖԵԿՏԻՈՆ ԿԼԻՆԻԿԱԿԱՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑԻ (ԻԿՀ) ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՈՒՄ, ԼԱԲՈՐԱՏՈՐ և ԿՑԱԿԱՌՈՒՅՑԻ ՄԱՍՆԱՇԵՆՔԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՄՈՒՄ
Նպատակը	Կլինիկական հիվանդանոցի մասնագիտական գործունեության արդյունավետության բարձրացում
Նախագծի պատվիրատու	ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտե
Ձեռնարկող	Ջանգված ՍՊԸ
Ձեռնարկողի հասցե	Պ.Սևակի փողոց 8/2, 145 տարածք
Ձեռնարկողի կոնտակտային տվյալներ, էլ փոստ, հեռախոս	Հեռ.՝ 044 840070 zangvac-ltd@mail.ru Տնօրեն՝ Է.Մարտիրոսյան
Կառուցապատվող տարածքի գտնվելու վայրը	ՀՀ, ք.Երևան, Նորք Մարաշ վարչական շրջանի Արմենակ Արմենակյան փողոց, 153

Սույն նախնական գնահատման հայտում ներկայացված նախատեսվող գործունեության ձեռնարկող է հանդիսանում «Ջանգված» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը:

Ընկերության իրավաբանական հասցե՝ ք. Պ.Սևակի փողոց 8/2, 145 տարածք: Գործունեության իրականացման վայրը՝ Երևան, Նորք Մարաշ վարչական շրջանի Արմենակ Արմենակյան փողոց, 153, «ՆՈՐՔ» ինֆեկցիոն կլինիկական հիվանդանոցի տարածք:

Նախատեսվող գործունեության նպատակն է՝ բարելավել հիվանդների սպասարկումը և բարձրացնել բուժման արդյունավետությունը:

Նախագծման և կառուցապատման համար հիմք է հանդիսացել ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի առաջադրանքը, որը կազմվել է ՀՀ առողջապահության նախարարության պատվերի հիման վրա:

«Նորք» ինֆեկցիոն հիվանդանոցը հանրապետական նշանակության բժշկական հաստատություն է, որի շահառու է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ բնակչությունը:

<<Ձանգված>> ՍՊԸ նախագծային ընկերություն է, որը մրցույթով շահել է տվյալ ծրագրի իրականացման իրավունքը և քաղշին. կոմիտեի հետ պայմանագրային հիմունքներով իրականացնում է նշված նախագծումը:

Նախնական գնահատման հայտի մշակման համար օգտագործվել են հետևյալ տեղեկատվական աղբյուրները.

- Նախատեսվող գործունեության նախագծային փաստաթղթերը,
- Նախատեսվող գործունեության ընթացքում հավաքագրված տվյալներն ու տեղեկատվությունը,
- Տարածքի վերաբերյալ վերլուծությունները, սխեմաները,
- Շահագրգիռ կողմերի հետ բանակցություններն ու քննարկումները:

ՀՀ գործող օրենսդրությունը պահանջում է նախատեսվող գործունեության համար իրականացնել հանրության տեղեկացում և քննարկումներ նախագծման, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման, փորձաքննության փուլերում: Նախատեսվող գործունեության նախնական գնահատման փուլում Երևան քաղաքում արդեն իսկ անցկացվել են հանրային քննարկումներ:

1.2. Օրենսդրական դաշտ, բնագավառի նորմատիվային ակտերը

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին օրենսդրությունը բաղկացած է ՀՀ սահմանադրությունից, Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ միջազգային պայմանագրերից, «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքից և նրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերից, բնապահպանական ոլորտին առնչվող ավելի քան 30 ՀՀ օրենքներից, ինչպես նաև իրավական այլ ակտերից:

«Միկշին» ՍՊ ընկերությունը բնակելի համալիրի կառուցման աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտը կազմելիս ընկերությունն առաջնորդվել է բնապահպանական օրենսդրության պահանջներով, որոնք ամրագրված են բնապահպանական ոլորտին առնչվող օրենսգրքերում և իրավական ակտերում: Քաղաքաշինության ոլորտի համար առավել կիրառելի ազգային բնապահպանական քաղաքականությունները և օրենսդրական կարգավորիչ հիմքերը ներկայացված են ստորև.

<< Սահմանադրություն (ընդունված 06.12.2015թ.) – 12-րդ հոդվածը <<**Շրջակա միջավայրի պահպանությունը և կայուն զարգացումը**>> սահմանում է պետության պատասխանատվությունը շրջակա միջավայրի պահպանության, բարելավման, վերականգնման, բնական պաշարների բանական օգտագործման վերաբերյալ՝ հաշվի

առնելով պատասխանատվությունն ապագա սերունդների առջև: Յուրաքանչյուր ոք պարտավոր է հոգ տանել շրջակա միջավայրի պահպանության մասին:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) - Օրենքով սահմանվում են ընդհանուր իրավական, տնտեսական և կազմակերպական սկզբունքներ, որոնք նախատեսված են տարբեր ծրագրերի և ճյուղային զարգացման “հայեցակարգերի” պարտադիր անցկացվող ՇՄԱԳ-ի իրականացման և փորձագիտական եզրակացության տրման համար: Համաձայն՝ “Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին” ՀՀ օրենքի, 14-րդ հոդվածով սահմանված են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության ենթակա հիմնադրության փաստաթղթերը և նախատեսվող գործունեության տեսակները: Յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեություն՝ շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություն ունեցող ուսումնասիրություն, արտադրություն, կառուցում, շահագործում, վերակառուցում, ընդլայնում, տեխնիկական և տեխնոլոգիական վերազինում, վերապրոֆիլավորում, կոնսերվացում, տեղափոխում, լուծարում, փակում, որը կարող է ազդեցություն ունենալ շրջակա միջավայրի վրա, ենթակա է բնապահպանական փորձաքննության: Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ենթակա նախատեսվող գործունեության տեսակներն՝ ըստ բնագավառների դասակարգվում են երեք կատեգորիայի՝ «Ա», «Բ», «Գ», ըստ շրջակա միջավայրի վրա նվազող ազդեցության աստիճանի: Օրենքը հստակեցնում է ծանուցման, փաստաթղթավորման, հանրային խորհրդատվությունների և բողոքարկման ընթացակարգերը:

«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք (ընդունված 1994թ. և լրամշակված՝ 2007թ.) - կարգավորում է արտանետման թույլտվությունները և սահմանում է մթնոլորտային օդի աղտոտման սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները: Աշխատավայրերում, բնակելի և հասարակական վայրերում, բնակարանային տնտեսության վայրերում, ինչպես նաև շինարարական հրապարակներում աղմուկի թույլատրելի սանիտարական նորմերը սահմանվում են ենթաօրենսդրական ակտով:

«ՀՀ հողային օրենսգիրք» (2001) - սահմանում է պետական, այդ թվում՝ տարբեր նպատակային նշանակության (գյուղատնտեսական, շինարարական, արդյունաբերական և այլ նպատակներով) հողերի օգտագործման դրույթները: Օրենսգիրքը սահմանում է նաև հողերի պահպանությանն ուղղված միջոցառումները, ինչպես նաև հողի նկատմամբ պետական մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և քաղաքացիների ունեցած իրավունքները:

«Հողօգտագործման և պահպանման վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենքը (2008թ) - նախատեսում է ՀՀ հողերի պահպանության և արդյունավետ օգտագործման խնդիրներն ու ձևերը, սահմանում է հողային օրենսդրության և կառույցների նկատմամբ վերահսկողություն, հողերի օգտագործումն ու պահպանությունը հսկող մարմինների

իրավունքներն ու պարտականությունները: Օրենքի գործողությունը տարածվում է ՀՀ Հողային Ֆոնդի բոլոր հողերի վրա՝ անկախ նպատակից, սեփականության ձևից և/կամ օգտագործման իրավունքից:

«Թափոնների մասին» ՀՀ օրենք (2004) - սահմանում է թափոնների, այդ թվում շինարարական աղբի, հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման հետ կապված իրավական և տնտեսական հիմքերը: Օրենքով սահմանում են նաև ոլորտի պետական լիազորված մարմինների իրավասությունները: ՀՀ Կառավարության 121-Ն որոշումը, որը վերաբերում է ՀՀ-ում վտանգավոր թափոնների վերամշակման, վնասագերծման, պահպանման, փոխադրման և տեղադրման գործունեության լիցենզավորման կարգը հաստատելու մասին (2003), պարունակում է դրույթներ ՀՀ-ում, այդ թվում քաղաքաշինության բնագավառում առաջացող բոլոր վտանգավոր թափոնների մասին:

«Բնապահպանական վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք (2005) - կարգավորում է ՀՀ-ում բնապահպանական օրենսդրության իրականացման նկատմամբ վերահսկողության կազմակերպման ու իրականացման հետ կապված հարցերը և պետական վերահսկողության կազմակերպումը տնտեսվարող սուբյեկտների կողմից բնապահպանական օրենսդրության և ՇՄԱԳ փորձագիտական եզրակացության պահանջների կատարման վերաբերյալ, սահմանում ՀՀ բնապահպանական օրենսդրության նորմերի իրականացման նկատմամբ վերահսկողության առանձնահատկությունների, համապատասխան ընթացակարգերի, պայմանների, դրանց հետ կապված հարաբերությունների, ինչպես նաև բնապահպանական վերահսկողության իրավական և տնտեսական հիմքերը:

«Հայաստանի Հանրապետությունում ստրուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենք (2000) - կարգավորում է տնտեսական գործունեության վերահսկողության ստուգայցերի իրականացման ընթացակարգերը:

«Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենք (1998) - կարգավորում է շինարարական գործընթացի կազմակերպումը, պահանջում է նախատեսվող գործունեության մասին տեղակատվության հրապարակումը և նախագծման փուլում հանրության մասնակցությունը (հոդվածներ 13, 14, 15, 16, Գլուխ 6):

- «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենքը (ՀՕ-211, 27.11.2006թ.),
- ՀՀ կառավարության 2008 թվականի օգոստոսի 14-ի «Հայաստանի Հանրապետության բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» N 967-Ն որոշում,
- ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ. «ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N71-Ն որոշում,
- ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ. «ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N72-Ն որոշում,

- ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի N15-Ն հրամանով հաստատված սանիտարական սանիտարական կանոններ և նորմեր:

Քաղաքաշինության ոլորտում բնապահպանական նորմերի և նորմատիվային փաստաթղթերի կիրառվումն ապահովվում է Քաղաքաշինարարության նախարարի ՀՀ ՇՆ 10-01-2014 Շինարարությունում, նորմատիվ փաստաթղթերի համակարգ. Հիմնական դրույթներ Շինարարական նորմերը հաստատելու մասին N65-Ն հրամանով (8 ապրիլի 2014):

ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի «Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգը» (հրաման N44, 28 ապրիլի, 1998) պահանջում է շինարարությանը վերաբերվող բոլոր նորմերի և ստանդարտների կիրառումը տնտեսվարող սուբյեկտի կողմից:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող քաղաքաշինության բնագավառի նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի ցուցակ (2013) պարունակում է ՀՀ-ում գործող շինարարական նորմերի համակարգը, այդ թվում՝ տարբեր տիպի աշխատանքների անվտանգության վերաբերյալ:

Բնապահպանական որակի ստանդարտները, որոնք կիրառվում են ջրային ռեսուրսների, օդի, ինչպես նաև աղմուկի և թրթռումների ազդեցությունը որոշելու համար, մշակված են և կիրառելի են նաև քաղաքաշինարարական ոլորտի համար:

2. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ (ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՀՁՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ԲՆԱՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ և ՆՅՈՒԹԵՐ, ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ և ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ)

2.1. Գոյություն ունեցող իրավիճակը

«Նորք» Ինֆեկցիոն կլինիկական հիվանդանոց ՓԲԸ կազմված է յոթ մասնաշենքից (ընդհանուր տարածքն օժանդակ շինություններով՝ 8479.8 քմ): Կլինիկական հիվանդանոցի համալիրի ընդհանուր մակերեսը՝ 2.8 հա:

Կենտրոնի առկա հիմնական մասնաշենքերն ունեն հետևյալ արտաքին չափերը.

Ա երկհարկանի մասնաշենքը կառուցվել է 1960-ական թվականներին և զբաղեցնում է շուրջ 2450 քմ տարածք,

Բ եռահարկ մասնաշենքը կառուցվել է 1986թ. և զբաղեցնում է շուրջ 4835 քմ

Հինգ մնացած օժանդակ շինությունները կառուցվել են 1930-ական թվականներին:

Հիվանդանոցի ստացիոնար ծառայությունները տեղադրված են Ա և Բ մասնաշենքերում:

COVID-19 պայմանավորված համաճարակաբանական իրավիճակում կառուցվել և ներկայում գործում է մոդուլային տիպի հավելյալ 40 մահճակալ հզորությամբ հիվանդանոց՝ նախատեսված պացիենտների ընդունման և տեսակավորման համար:

2.2. Նախատեսվող աշխատանքները

«Նորք» ինֆեկցիոն կլինիկական հիվանդանոցի տարածքում նախատեսված է չորսհարկանի 4835քմ մակերեսով մասնաշենքի վերակառուցում, երկհարկանի կցակառուցյի կառուցում՝ շուրջ 1600 քմ մակերեսով և նոր լաբորատոր երկհարկանի մասնաշենքի կառուցում՝ շուրջ 750 քմ մակերեսով:

- (i) Ինֆեկցիոն հիվանդանոցային հիմնական ծառայությունների համար բժշկական սարքավորումների տրամադրում, ներառյալ ինտենսիվ և անհետաձգելի բուժօգնության, կենտրոնական ախտահանման, լվացքատան, ինչպես նաև ախտորոշման և լաբորատոր ծառայությունների,
- (ii) կաթսայատան կառուցում և պահեստային դիզելային գեներատորի տեղադրում,
- (iii) բժշկական և գրասենյակային նոր կահույքի տրամադրում:

Կաթսայատանը կտեղադրվի երկու ժամանակակից գազային ջրաջեռուցիչ կաթսա, լրացուցիչ նախատեսվում է նաև պահեստային դիզելային գեներատոր: Կաթսայատանը կտեղադրվի տաք ջրի թերմոկաթսա:

Նոր շենքի կոմունալ համակարգերը կմիացվեն գործող քաղաքային համակարգերին, այդ թվում՝ բնական գազի, ջրի, կոյուղու և էլեկտրական ցանցերի: Տաք ջրի հիմնական նոր խողովակաշարը կլինի ստորգետնյա, իսկ բնական գազի մատակարարումը՝ վերգետնյա:

Կիրականացվեն հիվանդանոցի տարածքի բարեկարգման աշխատանքներ (կանաչապատում, լուսավորություն, հիվանդանոցի մուտքի ճանապարհների բարեկարգում, ավտոկայանատեղի և այլն):

2.3. Ճարտարապետական և տեխնոլոգիական լուծումներ

Շենքերի սեյսմազինվածության մակարդակը նախատեսված սեյսմիկ - III գոտու համար (9 Բալ և ավելի)

Բոլոր շինությունների շինարարական աշխատանքներն իրականացնվելու են միաժամանակ: Ըստ նշված բնութագրի ՍՆԻՊ 1.04.03-2008-ի նորմատիվներով նշված

աշխատանքների իրականացումը հաշվարկված է 24 ամիս: Շին աշխատանքների իրականացման համար նախատեսում է 2 փուլ՝ նախապատրաստական և հիմնական:

ՀՀՇՆ 30-01-2014 քաղաքաշինություն. քաղաքային եվ գյուղական բնակավայրերի հատակագծում եվ կառուցապատում

ՀՀՇՆ 21-01-2014 Շենքերի եվ Շինությունների Հրդեհային Անվտանգություն

Նախագծով նախատեսված շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է բարեկարգել տարածքները: Տարածքների բարեկարգման համար կօգտագործվի նախօրօք հանված հողը:

Հիվանդանոցի տարածքի այն հատվածը, որտեղ նախատեսված են նոր շինություններ, գործնականում զուրկ է բուսահողից: Համապատասխանաբար բերրի հողի հանման և պահեստավորման պահանջ չկա:

դ.Նախապատրաստական աշխատանքներ

Շինարարական աշխատանքները սկսելու համար իրականացվել են հետևյալ նախապատրաստական աշխատանքները՝ կազմակերպվել է շինհրապարակ՝ ցանկապատով և այլ անհրաժեշտ ենթակառուցյուներով:

Կազմակերպվել է անվտանգության տեխնիկայի կանոնների իրականացման համալիր մշակում՝ ղեկավարվելով ՀՀՇՆ III-IV.2008-ի դրույթներով:

ե.Քանդման և հողային աշխատանքներ

Նախատեսվող վերակառուցման աշխատանքների ժամանակ մեծածավալ քանդման աշխատանքներ չեն իրականացվելու:

Հողային աշխատանքները /զանգվածների/ ծավալները ըստ նախնական հաշվարկների հետևյալն են.

- հանվող հողային զանգված՝ 3500 մ³,
- ետլիցք՝ 1600 մ³,
- ավելցուկ՝ բարեկարգման նպատակով:

Աշխատանքների ավարտից հետո մնացորդային հողը՝ 1900 մ³ կօգտագործվի տարածքի բարեկարգման համար, իսկ շինարարական թափոնները՝ 260.0 մ³, կտեղափոխվեն Երևանի քաղաքապետարանի կողմից հատկացված աղբավայր:

զ.Շինարարության կազմակերպում

Շինարարության նորմատիվ տևողությունը որոշվել է հաշվի առնելով օբյեկտի նշանակությունը, կոնստրուկտիվ բնութագիրն ու շինարարության ընդհանուր ծավալը:

Շինմոնտաժային աշխատանքների իրականացման տեխնոլոգիայի տեսանկյունից շինարարությունն իրականացվելու է ավանդական եղանակներով՝ կիրառելով շինարարական կազմակերպության սեփական շինարարական մեքենաները և մեխանիզմները, իսկ բացակայության դեպքում, վաճակալել դրանք այլ կազմակերպություններից:

Շինարարության ընթացքում բանվորները կսնվեն նախապես տեղադրված ժամանակավոր տնակներում: Կենցաղային կարիքների համար նույնպես կօգտագործվեն այդ տնակները, որոնք առաջնահերթ կմիացվեն հիվանդանոցում առկա ջրագծին և կոյուղու ցանցին: Շինարարությունը իրականացնող աշխատողների ընդհանուր թիվը նախապատրաստական աշխատանքների փուլում կազմելու է՝ 6 մարդ, շինարարական աշխատանքների ժամանակ այն առավելագույնը կհասնի մինչև 60 մարդ:

է. Ջրամատակարարում և ջրահեռացում

Ջրամատակարարման և ջրահեռացման գործընթացներն իրականացվում են գործող շինարարական նորմերի ու կանոնների և տեխնիկական պայմանների համաձայն:

«Նորք» ինժեկցիոն կլինիկական հիվանդանոցը ներկայում ապահովված է ջրամատակարարման և կոյուղու համակարգերով:

Ջրատարում վթարների և վերանորոգումների ժամանակ ջրամատակարարման անընդհատությունը ապահովելու, ինչպես նաև ներքին հակահրդեհային ջրաքանակ ապահովելու համար նախատեսվում է պահուստային բաքի տեղադրում, որը միաժամանակ կարգավորող դեր կատարում է:

ը. Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործում

«Նորք» ինժեկցիոն կլինիկական հիվանդանոցի վերակառուցման ժամանակ օգտագործվելու են տարբեր շինարարական նյութեր, այդ թվում երկաթբետոն, սրբատաշ և կոպտատաշ քար, փայտ, մետաղ, ապակի, բարձրորակ սվաղ, երեսապատման բարձրորակ նյութեր, ավազ, ցեմենտ, ներկանյութեր, բետոնյա կոնստուկցիաներ, մետաղական կոնստուկցիաներ և այլն:

Բնառեսուրսներից օգտագործվելու է ջուր՝ շինհրապարակների տարածքների ջրցանի, հողի/գրունտի խոնավացման, ինչպես նաև շինարարական անձնակազմի խմելու և կենցաղային կարիքների համար:

Շինարարական աշխատանքների ժամանակ ջուրը օգտագործվելու է աշխատողների խմելու և կենցաղային նպատակների, ինչպես նաև փոշենստեցման համար:

Աշխատողների խմելու և կենցաղային նպատակներով ջրածախսը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$W = (n \times N + n_1 \times N_1) \times T$$

Որտեղ՝ n - տեխնիկական աշխատողների և ծառայողների թիվն է

N - ջրածախսի նորման՝ - 0.016մ³,

N_1 - բանվորների թիվն է,

N_1 - ջրածախսի նորման բանվորների համար՝ - 0.025մ³/մարդ օր<

T -աշխատանքային օրերի առավելագույն թիվը ամբողջ շինարարության ժամանակ՝ 530 օր:

Ըստ նախնական հաշվարկների բանվորների և ԻՏԱ առավելագույն թիվը կազմելու է 60 մարդ, որոնցից 12 ԻՏԱ:

Այսպիսով՝ $W = (12 \times 0.016 + 48 \times 0.025) \times 530 = 737.8$ մ³/շին.ժամ, միջին օրեկան 1.392մ³:

Արտադրական նպատակներով ջրի ծախսը պայմանավորված փոշեառաջացման օջախների ջրմամբ:

Այդ ծախսը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$V_1 = S \times K \times T \times K_1,$$

Որտեղ՝ S - թրջվող մակերեսն է, 600 մ²,

K - ջրցաման նորման – 0.0015մ³/1մ²

T – ջրցանի /տաք և չոր եղանակի/ օրերը ամբողջ շինարարության ընթացքում՝ 300 օր

K_1 – ջրցանի օրական քանակը, 2

Այսպիսով՝ $V_1 = 600 \times 0.0015 \times 300 \times 2 = 540.0$ մ³/շին.ժամ, միջին օրական՝ 1.8 մ³:

3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՍԽԵՄԱՆ

3.1. Տարածքի աշխարհագրական դիրքը

«Նորք» ինՖեկցիոն կլինիկական հիվանդանոցը Երևան քաղաքի Նորք Մարաշ վարչական շրջանում, Արմենակ Արմենակյան փողոցի վրա:

Տարածքի մերձակայքում են գտնվում Նորք Մարաշ վարչական կենտրոնի վարչական շենքը, սպասարկման կառույցներ, բնակելի տներ:

3.2 Ռելիեֆը

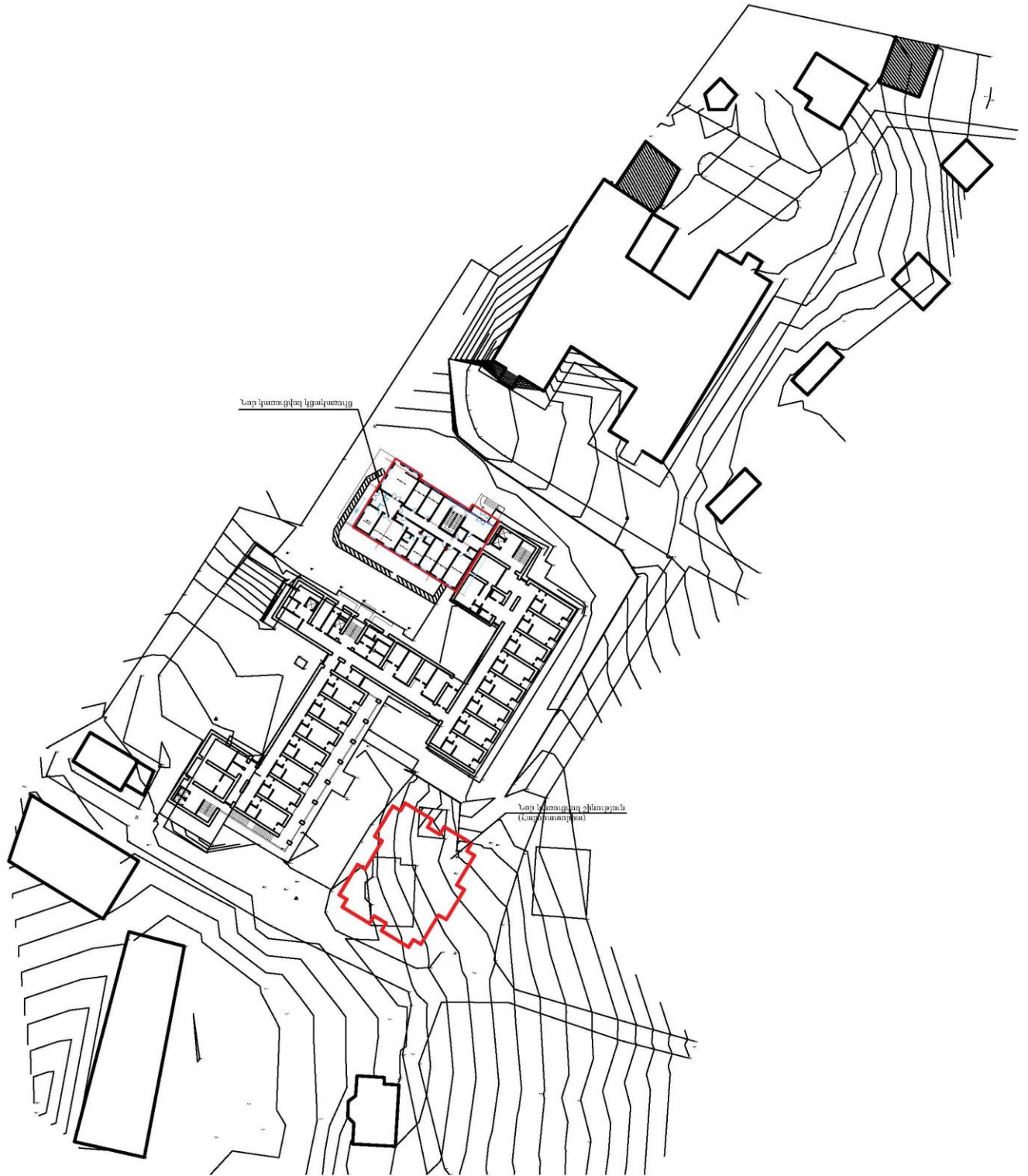
Երևան քաղաքը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևելյան մասում՝ չոր տափաստանային՝ կիսաանապատների տարրերով, լանդշաֆտային գոտում: Գեոմորֆոլոգիական տեսակետից հետազոտվող տեղամասն ունի թեքություն, որի շնորհիվ կառուցապատումն իրականացվում է հարթակների վրա:

Ընդհանուր առմամբ Նորք Մարաշ վարչական շրջանի տարածքում գեոմորֆոլոգիական պայմանները բավական բարդ են: Ռելիեֆի հիմնական տարրերն են Եղվարդի հրաբխային սարավանդերի հարավային ծայրամասային լանջերը: Ռելիեֆի բացարձակ նիշերը տատանվում են 1240 - 1250 մետրերի սահմաններում:

Երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են չորրորդականի հասակի հրաբխային բազալտները, ծածկված ժամանակակից էյուվիալ, դեյուվիալ և տեխնածին առաջացումներով: Հետախուզված տարածքում առկա են լիցքերը, սպիտակահողերը խոշորաբեկորները խճային գրունտները:

Ժամանակակից ռելիեֆի ձևավորման պատմությունը սկսվում է վերին պլիոցենի ժամանակներից, երբ միոցենի նստվածքների հողմնահարված, էրոզիոն-դենուդացիոն մակերեսին սկսվել են տեղադրվել վերին պլիոցենի հասակի հրաբխային ապարներ, ինչպես նաև չորրորդական և ժամանակակից առաջացումներ:

ԳԼԽԱՎՈՐ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ

3.3 Կլիման

Գործունեության ենթակա տարածքը գտնվում է <<տաք>> կլիմայական գոտում: <<Տաք>> գոտու կլիմայական բնութագրերն են՝ ամառ՝ շոգ, չոր, միջին ջերմաստիճանը հուլիսին՝ 21 °C, հարաբերական խոնավությունը (Ժ 15-ին)՝ 35% ցածր, բարենպաստ լեռնահովտային քամիներ՝ միջին արագությունը 2,0-3,0 մ/վ : Ձմեռ՝ ցուրտ, անհողմ, միջին ջերմաստիճանը հունվարին 0 °C-ց մինչև մինուս 5 °C, հարաբերական խոնավությունը (Ժամը 15-ին) 60-70%, քամու միջին արագությունը՝ 2,0-3,0 մ/վ:

Դիտարկվող տարածքին ամենամոտը տեղակայված է Էրեբունի օդերևութաբանական կայանը, որի տվյալներով քամու փչելու ուղղությունը տատանվում է և գերակա ուղղություն չկա: Հյուսիս- արևելյան և հարավ-արևելյան քամիները ավելի շատ են ապրիլին, հարավ-արևմտյան քամիները՝ հունիսին, հյուսիս-արևելյան քամիները՝ հուլիսին և հյուսիս արևելյանը՝ հուլիսին, հարավ արևելյան քամիները՝ հոկտեմբերին:

Ստորև աղյուսակի տեսքով բերվում է մի քանի կլիմայական տվյալներ՝ ըստ Երևանի օդերևութաբանական կայանի դիտարկումների:

Աղյուսակ 3.1. Օդի ջերմաստիճանը, °C

Բնակավայրի անվանումը	Բարձրությունը ծովի մակարդակից, մ	Օդի միջին ամսական, ըստ ամիսների °C												Միջին տարեկան	Բացարձակ նվազագույն	Բացարձակ առավելագույն
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII			
Երևան	1090	-2.9	-0.8	5.1	11.8	16.3	20.8	24.5	24.2	19.9	13.1	6.4	0.1	11.5	-21	41

Աղյուսակ 3.2. Օդի խոնավությունը (%)

Բնակավայրի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը. %														
	ըստ ամիսների												Միջին տարեկան	միջինը ժամը 15-ին	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		ամենացուրտ ամսվա	Ամենաշոգ ամսվա
Երևան	77	73	61	57	59	53	49	50	51	60	70	76	61	69	35

Աղյուսակ 3.3. Մթնոլորտային տեղումները և ձնածածկույթը

Բնակավայրի անվանումը	Տեղումների քանակը միջին ամսական մմ օրական առավելագույնը												Ձյան ծածկույթը			
	ըստ ամիսների												տարեկան	տասնօրյա առավելագույնը, սմ	օրերի թիվը	ջրի առավելագույն քանակը ձյան մեջ, մմ
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII				
Երևան	28 22	31 28	38 26	48 34	55 47	29 47	16 34	8 22	11 47	31 34	30 30	28 26	353 47	50	53	152

Գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը, համաձայն ՀՀՇՆ II-7.01.2011 նորմերի, ուսումնասիրվող տարածքում կազմում է 0,6 մետր:

Քանու արագությունը 25 տարվա ընթացքում 25մ/վ է, 50 տարվա ընթացքում 27մ/վ:

Ձյան նորմատիվային ճնշումը՝ 70կգ/մ² է:

Քանու արագության նորմատիվային ճնշումը՝ 45կգ/մ² է:

3.3. Տարածքի ինժեներա-երկրաբանական և հիդրոերկրաբանական պայմանները

Տարածքի երկրաբանական կառուցվածքին մասնակցում են վերին պլիոցենից մինչև ժամանակակից հասակի նստվածքների համախմբեր, որոնք հիմնականում ներկայացված են հրաբխային, հրաբխա-նստվածքային ֆրակցիաներով:

Համաձայն կատարված ուսումնասիրությունների արդյունքների և, հորատման և արխիվային նյութերի տվյալների՝ (նախկինում լաբորատոր ուսումնասիրման հիման վրա) ուսումնասիրվող տեղամասի երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են՝ լիցքային գրունտները, սպիտակահողերը, խճային գրունտները, բազալտները:

Տեղամասը բաղկացած է հետևյալ գրունտերից վերևից-ներքև: Երկրաբանալիթոլոգիական կտրվածքին մասնակցում հետևյալ 4 շերտերը:

Շերտ-1 -Լիցքեր՝ կազմված խճից, խճավազից, կավավազային լցոնումով: Գրունտը թույլ խոնավ է: Շերտի հորատված հզորությունը 0,7-0,8 մետր է: Ժամանակակից տեխնաժին առաջացումներ են: Գրունտը ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն ՇՈՒՄ IV-5-82-ի (246) III կարգ է:

Շերտ-2(eQ₄) - Սպիտակահողեր (կարբոնատային շերտ) դեղնաասպիտակագույն, փխրուն, տեղ-տեղ ցեմենտացած՝ խճաքարի տեսքով:Հորատված հզորությունը 0,5-3,8 մետր է:

Գրունտը ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն ՇՈՒՄ IV-5-82-ի (34b) II կարգ է (պայմանական):

Շերտ-3 - (dQ₄) Խճային գրունտ, մանրախճի պարունակությամբ, կավավազային-ավազակավային լցոնի մինչև 25-30% պարունակությամբ: Գրունտը թույլ խոնավ է, լցոնը՝ բաց

շագանակագույն և պինդ թանձրության, իսկ բեկորային նյութը բազալտային կազմի է: Շերտի հորատված հզորությունը 2,5 մետր է: Գրունտն ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն СНиП IV-5-82-ի (396) III կարգ է:

Շերտ-4 - (βQ4) Բազալտ ամուր, մոխրագույն, կապտամոխրագույն, ծակոտկեն տեղ-տեղ խոռոչավոր ճեղքավորված, տեղ-տեղ ճեղքերը հասնում են 15-20սմ, որոնց մեջ լցանյութը բացակայում է: Շերտում լցանյութը կավավազային է 10-15%: Շերտի առավելագույն հորատված հզորությունը 33,8 մետր է: Ժամանակակից չորրորդական հասակի ապարներ են: Գրունտը ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն СНиП IV-5-82-ի (19) VII կարգ է:

Համաձայն տեղամասի ուսումնասիրության արդյունքների՝ տարածքում բերրի հողաշերտը բացակայում է և հողային աշխատանքների ընթացքում դրա պահպանման անհրաժեշտությունը չկա:

Տարածքի հիդրոերկրաբանական պայմանները

Հիդրոերկրաբանական տեսակետից տարածաշրջանում գրունտային ջրերի տեղամասերը գտնվում են ցածր հորիզոնների վրա, քանի որ հրաբխածին կազմավորումները բնութագրվում են ճեղքավորվածությամբ, ուստի ուսումնասիրվող տարածքն աղքատ է գրունտային ջրերից: Տեղամասում մինչև 37 մետր խորությամբ փորված հորատանցքով ստորերկրյա ջրեր չեն բացահայտվել և ըստ արխիվային նյութերի հրաբխային սարահարթի սահմաններում դրանք գտնվում են 70 մետրից խորը հորիզոններում՝ բեռնաթափվելով Հրազդան գետի հովտում, իսկ ավելի խորը տեղակայված ջրերը սնում են Արարատյան հարթավայրի հորիզոնները: Հետազննվող տարածքում հորատված հորատանքներով գրունտային ջրեր չեն բացահայտվել:

Ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթներ ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ ուսումնասիրվող տեղամասում նախագծվող կառույցի վրա՝ բացակայում են:

3.4 Տարածքի սեյսմիկ բնութագիրը

Տարածքի սեյսմատեկտոնական պայմանները բարդ են: Երևան քաղաքի Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի կառուցապատման համար նախատեսված տարածքի տեղամասի գրունտների հորիզոնական առավելագույն արագացումների և գերակայող պարբերությունների գնահատման համար հիմք է ընդունվել ՀՀՇՆ II-6.02-2006 «Սեյսմակայուն Շինարարություն Նախագծման Նորմեր» նորմատիվային փաստաթղթում ներկայացված սեյսմիկ գոտևորման քարտեզը, ըստ որի ուսումնասիրվող տարածքը գտնվում է երրորդ սեյսմիկ գոտու մեջ: Սպառվող առավելագույն հորիզոնական արագացումները

գտնվում են 0.25-0.45 g սահմաններում (8.25-9 և ավելի բայ), ընդ որում տարածքի գերակշռող մասի գրունտների արագացումները $A_{max} = 0.4g$ և ըստ սեյսմիկ հատկության՝ ՀՀՇՆ II -6.02.2006թ.-ի, տեղազննվող շրջանը գտնվում է III սեյսմիկ գոտում, 9 ավելի բալլ սեյսմիկությամբ:

3.5. Օդային ավազան

ՀՀ տարածքում մթնոլորտային օդի աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության “Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն” ՊՈԱԿ (Էկոմոնիթորինգ) կողմից:

Ներկայումս Հայաստանի Հանրապետությունում մթնոլորտային օդի աղտոտվածության դիտարկումներն իրականացվում են հիբրիդային դիտացանցի միջոցով: Այն բաղկացած է 16 հիմնական անշարժ՝ ակտիվ նմուշառման և ավտոմատ դիտարկումների դիտակայանից, որտեղ դիտարկումներն իրականացվում են ամենօրյա կտրվածքով և 211 շարժական՝ պասիվ նմուշառման դիտակետից, որտեղ իրականացվում են շաբաթական դիտարկումներ: ՀՀ և միջազգային պահանջների համաձայն անշարժ դիտակայաններում կատարվում է հիմնական աղտոտող նյութերի՝ ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի օքսիդների, ածխածնի մոնօքսիդի, փոշու և գետնամերձ օզոնի (որպես երկրորդային աղտոտիչ) մոնիթորինգ, իսկ շարժական դիտակետերում՝ ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի մոնիթորինգ: Օդի որակի գնահատումը կատարվում է համաձայն ՀՀ կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 2-ի N 160-Ն որոշման:

Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար 2020 թվականի հուլիսին դիտարկումներ կատարվել են Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Ծաղկաձոր, Չարենցավան, Կապան և Քաջարան քաղաքներում:

Երևան քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի, և գետնամերձ օզոնի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 42 շարժական դիտակետ և 5 անշարժ դիտակայան: 2020 թվականի 1-ին եռամսյակում Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները երեք ամիսների ընթացքում չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹ-Կ-ները, սակայն ամսվա ընթացքում և քաղաքի տարբեր հատվածներում դիտվել են գերազանցումներ:

3.6. Ջրային ռեսուրսներ

ՀՀ տարածքում ջրային ռեսուրսների ֆոնային աղտոտվածությունը նույնպես վերահսկվում է Էկոմոնիթորինգի կողմից:

Երևանի տարածքում հիմնական ջրային ռեսուրս է հանդիսանում Հրազդան գետը իր Գետառ Վտակով:

ՀՀ կառավարության կողմից՝ «Կախված տեղանքի առանձնահատկություններից, յուրաքանչյուր ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրի որակի ապահովման նորմերը սահմանելու մասին» որոշմամբ (ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N 75 Ն որոշում): ՀՀ-ում մակերևութային ջրերի որակի գնահատման համակարգը ջրի քիմիական որակի յուրաքանչյուր ցուցանիշի համար տարբերակում է կարգավիճակի հինգ դաս՝ «գերազանց» (1-ին դաս), «լավ» (2-րդ դաս), «միջակ» (3-րդ դաս), «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» (5-րդ դաս): Ջրի քիմիական որակի ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով:

Մակերևութային ջրերի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված է Հանրապետության 6 ջրավազանային կառավարման տարածքի (Հյուսիսային, Ախուրյան, Հրազդան, Սևան, Արարատյան, Հարավային) ջրային օբյեկտների (գետեր, ջրամբարներ, Արփա-Սևան ջրատարը և Սևանա լիճը) 131 դիտակետ: Ջրի որակը բնութագրվում է ֆիզիկաքիմիական՝ մինչև 45 ինդիկատորային ցուցանիշով (հիմնական անիոններ և կատիոններ, սնուցող նյութեր, ծանր մետաղներ, առաջնային օրգանական աղտոտիչներ), տարեկան 5-12 անգամ հաճախականությամբ:

Մակերևութային ջրերի որակ Ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է Հրազդանի ՋԿՏ-ի 20 դիտակետում: Գետաբերանի հատվածում ապրիլին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), հունիսին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս): Արզնի ՀԷԿ-ից ներքև, Երևանից ներքև՝ Դարբնիկ գյուղի մոտ, Հրազդան գետի գետաբերանի և Գեղանիստ գյուղի մոտ հատվածներում ապրիլ և հունիս ամիսների ընթացքում ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Գետառ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում ապրիլ և հունիս ամիսների ընթացքում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

3.7. Հողային ռեսուրսներ

Երևան քաղաքը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևելյան մասում՝ չոր տափաստանային՝ կիսաանապատների տարրերով լանդշաֆտային գոտում: Երևանի հողերը տիպիկ գորշ, կիսաանապատային են՝ սննդանյութերով աղքատ, հարուստ կարբոնատներով: Այս տիպի հողերը սակավազոր են, ունեն կավավազային կազմ, աչքի են ընկնում կմախքային զանգվածների մեծ պարունակությամբ և քարքարոտությամբ, որի հետևանքով էլ բույսերի աճն ու զարգացումը ընթանում է զգալի դժվարություններով:

Տարածաշրջանում հանդիպում են հողածածկի հետևյալ տիպերը.

- Բաց շագանակագույն, խճաքարային, տեղ-տեղ կարբոնատային ցեմենտացած

- Կիսաանապատային գորշ, խճաքարային տեղ-տեղ կարբոնատային
- Պլեոհիդրոմորֆ կապակցված մնացորդային ալկալիացած աղակալած:

Ներկայացվող տարածքում հողային ծածկույթն արդեն իսկ խախտված է, նախկինում կատարված շինարարական աշխատանքների և կլինիկական հիվանդանոցի շահագործման ընթացքում:

Համաձայն Երևանի գլխավոր հատակագծի քաղաքի տարածքը աղտոտված է ծանր մետաղներով և մասամբ՝ ռադիոնուկլիդներով: Ըստ ծանր մետաղներով աղտոտվածության քաղաքի տարածքը ներկայումս վերագրվում է միջին աղտոտվածության տարածքներին: Սակայն քաղաքի տարածքում առանձնանում են նաև ուժեղ աղտոտված տարածքներ: Պետք է նշել, որ դիտարկվող տարածքը աղտոտված չէ:

3.8. Կենսաբազմազանություն

Տարածքը գտնվում է Երևան քաղաքի Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի խառը կառուցապատման գոտում, ուր բացակայում են բնական լանդշաֆտները: Տարածքում բուսածածկույթը և հողային ծածկույթը բացակայում են: Քարքարոտ, ավազային, հողածածկույթի վրա տեղ-տեղ վայրի թփերեն են, կամ խոտաբույսեր:

Ստորև բերված է Երևան քաղաքի ֆլորայի և ֆաունայի վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

3.8.1 Բուսական աշխարհ

Երևան քաղաքը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևելյան մասում, չոր տափաստանային՝ կիսաանապատների տարրերով, լանդշաֆտային գոտում:

Երևանյան գոգավորությունը տեղաբաշխված ծովի մակերևույթից 860-1390մ բարձրությունների սահմաններում: Երևանյան գոգավորությունում առկա են հարթավայրային լանդշաֆտային և լավային սարավանդներ, որոնք բաղկացած են կիսաանապատային և նախալեռնային գոտիներից: Երևանի դիտարկվող տարածքում, որտեղ իրականացվելու է նախատեսվող գործունեությունը գերիշխում են լավային սարավանդները, իսկ հարավային լանդշաֆտները՝ Հրազդան և Գետառ գետերի սելավաբերուկ հողատարածքներն են: Երևան քաղաքը գտնվելով ջրագուրկ կիսաանապատային գոտում ընդերքում ունի հարուստ ջրատար շերտեր՝ խորքային ջրեր:

Երևան քաղաքի տերիտորիան Անդրկովկասի ամենաչորային շրջաններից մեկն է, կլիման այստեղ խիստ ցամաքային է, կիսաանապատային: Երևանում ցածր է նաև օդի հարաբերական խոնավությունը, որը ամռան ամիսներին իջնում է մինչև 40%-ի: Երևանում հաճախակի նկատվում է կարճ գարուն, որը բացասական ազդեցություն է ունենում ինչպես բուսական, այնպես էլ կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների վրա:

Երևանի հողերը տիպիկ գորշ կիսաանապատային են, աղքատ աննդանյութերով, հարուստ կարբոնատներով, սակավազոր, կավավազային, կմախքային զանգվածների մեծ պարունակությամբ, շերտաթեփուկավոր կամ փոշեհատիկային կազմությամբ, քարքարոտությամբ, որի հետևանքով էլ բույսերի աճն ու զարգացումը ընթանում է զգալի դժվարություններով: Հազարամյակների ընթացքում արհեստական ոռոգման տարբեր տեսակի ագրոմիջոցառումների պարագայում Երևանի տարածաշրջանում առաջացել են կուլտուր-ոռոգելի զգալի հողատարածքներ, որոնք վերածվել են տարբեր տիպի փարթամ կուլտուրական լանդշաֆտների:

Երևանի ֆլորիստիկ շրջանի բուսականությունը օշինդրա-կիսաանապատային է վաղանցիկ կամ էֆեմերային բուսատեսաների գերակշռությամբ: Երևանյան լանդշաֆտի ամենաբնորոշ առանձնահատկությունն այն է, որ այստեղ բնականորեն չեն աճում ծառաբույսեր, բացառությամբ մի քանի կիսաթփերի: Հետևաբար, Երևանում ծառերն ու թփերը կարելի է աճեցնել միայն ոռոգման առկայությամբ:

Երևանյան լանդշաֆտում հանդիպում են բուսական համակեցությունների հետևյալ 2 ենթատիպերը՝ 1. Ֆրիգանա (ժայռային բուսականություն), 2. Տոմիլյար (անապատային): Տարածքներին բնորոշ են հիմնականում կիսաանապատային բուսականության պետրոֆիլ տարբերակները, օշինդրա-էֆեմերային և հալոֆիլ, պսամոֆիլ անապատային բուսատեսակներով:

Պետք է նշել, որ գործունեության ենթակա և հարակից տարածքներն արդեն իսկ խախտված են և օգտագործվում են մարդու կողմից: Այստեղ չկան ՀՀ կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակներ:

3.8.2. Կենդանական աշխարհ

Շրջանում կենդանական աշխարհը ներկայացված է գերազանցապես անապատային և կիսաանապատային լանդշաֆտներին բնորոշ տեսակներով: Բնական լանդշաֆտների ֆաունան բազմազան է, այստեղ հանդիպում են՝ կաթնասունների շուրջ 20 տեսակ:

Համայնքի տարածքում տարածված են նաև կաթնասունների ֆաունայի ոչ ցանկալի ներկայացուցիչներ, մասնավորապես՝ սև և մոխրաույն առնետները, տնային մուկը: Թռչուններից հանդիպում են շուրջ 100 տեսակ, որոնց մեծ մասը բնադրում են: Սողուններից հանդիպում են շուրջ 20 տեսակ, երկկենցաղներից հայտնի է 4 տեսակ: Երկկենցաղներից հանդիպում է լճային գորտը, սիրիական սխտորագորտը, կանաչ դողոշը, մողեսներից՝ կլորագլխիկը, օձագլխիկը և երկարատ սցինկը, օձերից՝ կույր օձուկը: Բազմազան են թռչունները և միջատները: Թիթեռներից բնորոշ են սատիրները, խոշոր առագաստաթիթեռները:

Բնական լանդշաֆտներում բազմաթիվ են անողնաշարավոր կենդանիները: Առավել ուսումնասիրված են բզեզները, հայտնի է մոտ 500 տեսակ: Այլ միջատներից

հայտնի են շուրջ 60 երկթև, 40 թաղանթաթևավոր, 130 թիթեռներ, 10-ից 20 տեսակ ուղղաթևեր, սարդեր, փափկամարմիններ, մոտ 30 տեսակ վահանակրեր և տզեր: Հրազդան գետում հանդիպում են ձկների 7 տեսակ:

Պետք է փաստել, որ դիտարկվող տարածքում և նրա հարակից տարածքներում արդեն իսկ առկա է մարդկային գործոնը, առկա է տրանսպորտային երթևեկություն, մեքենաների շարժ և աղմուկ, ինչի պարագայում կենդանատեսակների հանդիպելը քիչ հավանական է, կամ բացառվում է: Այստեղ նաև չկան ՀՀ կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակներ:

3.8.3. Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ

Նորք ինֆեկցիոն հիվանդանոցի տարածքում և շրջակայքում չկան բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ:

Ներկայացվող տարածքը չի առնչվում Երևան քաղաքում գրանցված մշակութային հուշարձանների, բնության հուշարձանների, պահպանության ենթակա տարածքների, կամ կենսաբազմազանության տեսակների հետ:

3.10 Սոցիալ տնտեսական պայմանները

Ներկայացվող տարածքը գտնվում է Երևան քաղաքի Նորք-Մարաշ վարչական շրջանում:

Ստորև բերված են Երևան քաղաքի որոշ սոցիալ-տնտեսական ցուցանիշներ ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայության պաշտոնական կայքից¹:

Աղյուսակ 3.1. Երևանի ընդհանուր ցուցանիշները

N	Տարածքը	223 քառ. կմ
1	ՀՀ տարածքում քաղաքի տարածքի տեսակարար կշիռը	0.7 %
2	Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր	3 351.2 հա
3	այդ թվում վարելահողեր	915.6 հա
4	Վարչական շրջաններ	12
5	Բնակչության թվաքանակը 2015թ. տարեվերջի դրությամբ	1 073.7 հազ. մարդ
6	ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում Երևան քաղաքի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2015թ.	35.8 %

Մայրաքաղաք Երևանը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևելյան մասում: Սահմանակից է ՀՀ Արագածոտնի, Կոտայքի, Արարատի և Արմավիրի մարզերին:

¹ www.armstat.am

Երևանը հանրապետության ամենախոշոր տնտեսական կենտրոնն է: Երևանի արդյունաբերության հիմնական ճյուղերն են սննդամթերքի, ներառյալ խմիչքների, արտադրությունը, քիմիական և մետաղագործական արդյունաբերությունը:

Բեռնաուղևորափոխադրումներն իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով և էլեկտրատրանսպորտով (քաղաքում գործում է երկաթուղային կայարան և օդանավակայան, որոնք ապահովում են կապն արտաքին աշխարհի հետ):

Երևանը Հայաստանի Հանրապետության մայրաքաղաքն է: Այն խոշորագույնն է ոչ միայն ՀՀ ներկա 49 քաղաքների, այլև պատմական Հայաստանի մայրաքաղաքների շարքում:

Մայրաքաղաքում են գտնվում ՀՀ Ազգային ժողովն ու ՀՀ կառավարությունը, ՀՀ բոլոր նախարարություններն ու հիմնական գերատեսչությունները, հասարակական և այլ կազմակերպությունների, տարբեր միությունների, հիմնադրամների, հանձնաժողովների, դատաիրավական մարմինների, դրամատների ու սակարանների (բորսաների) ճնշող մեծամասնությունը, զանգվածային լրատվամիջոցների մեծ մասը:

Մայրաքաղաքում են գործում ՀՀ-ում միջազգային (միջկառավարական, միջպետական) և այլ կազմակերպությունների ներկայացուցչությունների գրասենյակները:

Երևանը հանրապետության ամենախոշոր տնտեսական կենտրոնն է: Բազմաճյուղ արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը մշակող արդյունաբերությունն է:

2017թ. մայրաքաղաքի տնտեսության հիմնական հատվածների տեսակարար կշիռները ՀՀ համապատասխան ճյուղերի ընդհանուր ծավալում կազմել են.

Աղյուսակ 3.2 Երևանի տնտեսության համամասնական տվյալները

✓ արդյունաբերություն`	41.2
✓ գյուղատնտեսություն	1.1
✓ շինարարություն`	63.7
✓ մանրածախ	76.4
✓ ծառայություններ`	81.4

Երևանի արդյունաբերության հիմնական ճյուղերն են սննդամթերքի, ներառյալ խմիչքների, արտադրությունը, քիմիական և մետաղագործական արդյունաբերությունը:

Գյուղատնտեսությունը հիմնականում մասնագիտացած է անասնաբուծությունում և բուսաբուծությունում:

Բեռնաուղևորափոխադրումներն իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով և էլեկտրատրանսպորտով (քաղաքում գործում է երկաթուղային կայարան և օդանավակայան, որոնք ապահովում են ամբողջ հանրապետության կապն արտաքին աշխարհի հետ):

Աղյուսակ 3.3. Սոցիալական ցուցանիշներ

Սոցիալական ցուցանիշը	Ընդամենը	Կանայք	Տղամարդիկ
Զբաղվածներ, հազ. մարդ	294.3	144.3	160.0
Ընդամենը կենսաթոշակառուներ, տարեվերջի դրությամբ, հազ.մարդ	168.9	104.4	64.5
Աղքատության ընտանեկան նպաստ և միանվագ դրամական օգնություն ստացող ընտանիքներ	17076	-	-

Ազդակիր վարչական շրջան²

Երևան քաղաքի Նորք-Մարաշ վարչական շրջանն ընդհանուր սահմաններ ունի Էրեբունի, Կենտրոն և Նոր Նորք վարչական շրջանների հետ:

Տարածքը՝ 470 հա

Բնակչությունը՝ 11 300 մարդ

Ընդհանուր առմամբ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանում տեղ են գտել բազմազան հողօգագործման ձևեր՝ բնակելի կառուցապատում, արդյունաբերական արտադրության համար նախատեսված գոտիներ, հատուկ նշանակության հողեր, հասարակական նշանակության կանաչ զանգվածներ, լանդշաֆտային գոտի, կոմերցիոն բնույթի օբյեկտներով կառուցապատված գոտի:

Երևան քաղաքի Նորք Մարաշ վարչական շրջանի շրջակա միջավայրի համար խիստ բացասական հետևանքներ է ունեցել էներգետիկ ճգնաժամի տարիներին վարչական շրջանի անտառային զանգվածի ոչնչացումը, որը հանգեցրել է միկրոկլիմայի վատթարացմանը, օդի աղտոտիչների կլանման նվազեցմանը, օդում բնական ծագման փոշու պարունակության ավելացմանը, ախտածին պրոցեսների ակտիվացմանը և այլն:

Երևան քաղաքի գլխավոր հատակագծի շրջանակներում կատարված գնահատականների համաձայն Նորք Մարաշ վարչական շրջանը բնապահպանական առումով պատկանում է քաղաքի համեմատաբար բարենպաստ շրջաններին:

Վարչական շրջանի մթնոլորտային օդի աղտոտման աղբյուրներն են հանդիսանում տրանսպորտային միջոցները, հասարակական հատվածում գործող ջեռուցման կաթսայատները, գազիֆիկացված բնակելի տների (առանձնատների) և բազմաբնակարան տների ներսենքային ջեռուցման գազի կաթսաները և վառարանները:

² Երևանի քաղաքապետարանի պաշտոնական կայք

Կառուցապատման ենթակա տարածքը չի առնչվում Նորք Մարաշ վարչական շրջանում գոյություն ունեցող մշակութային հուշարձանների, պահպանության ենթակա տարածքների, կամ կենսաբազմազանության տեսակների հետ:

4. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

4.1 Ռիսկերի գնահատում

«ՆՈՐՔ» ինֆեկցիոն կլինիկական հիվանդանոցի վերակառուցման, լաբորատոր և կցակառույցի մասնաշենքի կառուցման ընթացքում շրջակա միջավայրի վրա կդրսևորվեն որոշակի բացասական ազդեցություններ, սակայն վերջիններս կկրեն ժամանակավոր բնույթ: Ազդեցությունները իրենց բնույթով կլինեն սահմանափակ և կարճատև ու պայմանավորված կլինեն շինարարական աշխատանքներով:

Շինարարության փուլում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները և ռիսկերը հիմնականում պայմանավորված են արտանետումներով, որոնք կարող են առաջանալ՝

- Կառուցվող շենքերի շինարարության ընթացքում
- Հիմքերի փորման ընթացքում
- Դիզելային վառելիքի արտանետումներ շինարարական տեխնիկայի շահագործման ժամանակ:
- Հողային զանգվածների և շինադրի տեղափոխման հետ կապված,
- Շինարարական տեխնիկայի շահագործմամբ,
- շինհրապարակների տեղադրման և վառելիքաքսայուղերի պահեստավորման հետ կապված,
- Շինարարության ընթացքում մեքենաների և տեխնիկայի տեղաշարժից մերձակա բնակչությանը պատճառվող անհանգստությամբ
- Շինարարական տեխնիկայի շահագործման ընթացքում աղմուկի մակարդակի ավելացմամբ:

Թվարկված աշխատանքների ազդեցությունը նվազեցնելու և փոխհատուցելու նպատակով նախատեսված են բնապահպանական միջոցառումներ, որոնք ներառված են բնապահպանական կառավարման պլանում:

4.2 Բնապահպանական միջոցառումներ

Շրջակա տարածքների և գործունեության ազդեցության ենթակա մոտակա բնակչության վրա բացասական ազդեցությունները հիմնականում պայմանավորված են շինարարական աշխատանքների իրականացմամբ, կրում են ժամանակավոր բնույթ և ունեն կարճատև ազդեցություններ: Այդ ազդեցությունները կարող են կանխվել կամ նվազեցվել բնապահպանական կառավարման պլանով (ԲԿՊ) նախատեսված՝ սոցիալական ազդեցությունները մեղմացնող միջոցառումների և բնապահպանական միջոցառումների արդյունավետ իրականացման արդյունքում, որին պարտավոր են հետևել՝ շինարարը, հսկող և վերահսկող մարմինները:

Շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում շրջակա տարածքների և սոցիալական միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությանների կանխման, կամ մեղմացման միջոցառումները ըստ ազդեցության ուղղությունների ներկայացվում են ստորև:

4.2.1. Մթնոլորտային օդ

Օդային ավազանը աղտոտումից պահպանելու համար նախատեսված են՝

- Շինարարական աշխատանքների /փոշեռառաջացման աշխատանքներ/ ընթացքում իրականացնել ջրցան,
- Սորուն նյութերի ժամանակավոր կուտակումները և շինհրապարակը ծածկել համապատասխան բարձրությամբ թաղանթով՝ կանխարգելելու համար փոշու տարածումը,
- Պարբերաբար ստուգել շինարարական տեխնիկայի և փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակը և իրականացնել կարգաբերում:
- Գրունտի և սորուն նյութերի տեղափոխումն իրականացնել ծածկված թափքերով բեռնատարներով:
- Խուսափել անորակ վառելիքի օգտագործումից:

4.2.2. Ջրային ռեսուրսներ

Ջրային ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման նպատակով նախատեսվել են հետևյալ միջոցառումները.

- Մինչև շինարարական աշխատանքների սկիզբը տեղադրել ժամանակավոր տնակներ և դրանք միացնել առկա ջրագծին և կոյուղուն,
- Բետոնի խառնուրդը գնել համապատասխան մատակարարներից,
- Ջրցանի ծավալները հաշվարկել այնպես, որ չառաջանան մակերևութային հոսքեր և ջուրը բավականացնի միայն փոշենստեցման համար,

- Տարածքի հոսքաջրերը միավորել մեկ բակային ցանցում և միացնել գոյություն ունեցող հեղեղատար ցանցին:

4.2.3. Հողային ռեսուրսներ

Հողային ռեսուրսների պահպանության նպատակով անհրաժեշտ է՝

- Շինարարական նյութերի և քսայուղերի ժամանակավոր պահեստները տեղադրել բետոնապատ մակերեսի վրա, որտեղ ապահովված կլինի հոսակորուստների հավաքման համակարգով,
- Աշխատանքների ավարտից հետո տարածքը բարեկարգել, վերականգնել և մաքրել՝ առաջացած թափոնները տեղափոխելով Երևանի քաղաքապետարանի կողմից հատկացված աղբավայր,

Շինարարական և կենցաղային աղբով շրջակա տարածքների աղտոտումը բացառելու նպատակով նախատեսվում է՝

- Շինհրապարակում բացառել թափոնների ժամանակավոր կուտակումները,
- Թափոնները ժամանակին տեղափոխել Երևանի քաղաքապետարանի կողմից հատկացված աղբավայր,
- Շինանյութերի ձեռք բերում միայն լիցենզավորված մատակարարներից:

4.2.4. Աղմուկ

- Աղմուկի մակարդակը նվազեցնելու համար նախատեսվում է՝
- Շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,
- Պարբերաբար ստուգել և կարգաբերել տեխնիկական միջոցների և ավտոտրանսպորտի շարժիչները,
- Շինարարական տեխնիկական միջոցների ընտրության ժամանակ հատուկ ուշադրություն դարձնել դրանց աղմուկի մակարդակին:
- Խուսափել աղմկահարույց մեքենաների և սարքավորումների օգտագործումից, անհրաժեշտության դեպքում խլացուցիչների տեղադրում:
- Որպես փոխհատուցման միջոցառում տարածքում ստեղծել կանաչապատ գոտիներ:

4.2.5. Կենսաբազմազանություն

Կենսաբազմազանության վրա հնարավոր ազդեցություններ չեն դիտարկվում, քանի որ բացակայում է բնական լանդշաֆտը, տարածքն ամբողջովին խախտված է

շինարարական աշխատանքներից: Կենդանիների հանդիպելը տարածքում անհավանական է, պայմանավորված ճանապարհների և տրանսպորտային շարժի առկայությամբ:

Աշխատանքների ավարտից հետո տարածքը կբարեկարգվի և կհանձնվի կլինիկական հիվանդանոցի տնօրինությանը:

Ճանապարհների խաթարման և ծանրաբեռնվածության հետևանքով բնակչությանը պատճառված անհանգստությունը մեղմելու նպատակով նախատեսվում է՝

- Շինարարական հրապարակում բեռնատար մեքենաների ժամանակավոր կայանման համար տարածքների տրամադրում,
- շինարարական մեքենա-սարքավորումների տեղաշարժի կազմակերպում շարասյուններով և սահմանափակ արագությամբ (≤ 30 կմ/ժ), ինչպես նաև մեքենաների իրար հաջորդող տեղաշարժի կազմակերպում՝ առնվազն 30 բոպե պարբերականությամբ,
- Ցուցանակների տեղադրում, ինչպես նաև ժամանակավոր անցումների նախատեսում՝ որպես այլընտրանքային ճանապարհներ:

Շինարարության փուլում հնարավոր սոցիալական ազդեցություններից խուսափելու նպատակով նախատեսվում է՝

- Թույլ չտալ շինարարական աշխատանքների կատարումը սահմանված ժամերից դուրս.
- Շինհրապարակը ցանկապատել և վերահսկել՝ կանխելու համար չլիազորված անձանց մուտքը շինհրապարակ,
- Վտանգավոր տեղամասերում տեղադրել նախազգուշացնող նշաններ,
- Որակավորված աշխատակիցների միջոցով իրականացնել սարքավորումների պարբերական զննումներ
- Շինարարների համար՝ անվտանգության աուդիտների, առաջին օգնության և անվտանգության դասընթացների պարբերաբար կազմակերպելում և իրականացում:

4.2.6. Աշխատանքի անվտանգություն և առողջություն

Մինչև շինարարական աշխատանքների սկիզբը նախատեսված է տեղադրել ժամանակավոր տնակներ՝ ապահովելու համար շինարարական անձնակազմի սնվելու և հանգստի անհրաժեշտ պայմանները:

Առողջության և աշխատանքային անվտանգության միջոցառումները շինարարության փուլում կիրականացվեն կապալառուի կողմից՝ համաձայն ԲԿՊ-ում նկարագրված միջոցառումների:

4.3 Փոխհատուցում

Ինչպես նախորդ ենթակետերում նշվել է, բնապահպանական միջոցառումների նպատակն է նվազեցնել գործունեության ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա և վերականգնել բոլոր այն տեղամասերի նախնական վիճակը, որոնք կենթարկվեն գործունեության ազդեցության:

Նախագծով նախատեսված շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո տարածքը բարեկարգել և կանաչապատել:

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո որպես կարևոր միջոցառումներ նախատեսվում է՝

- Բոլոր մակերեսներն այդ թվում՝ ժամանակավոր օգտագործված տարածքները վերականգնել մինչև սկզբնական վիճակը
- Ամբողջ շին աղբը, նյութերի մնացորդները և սարքավորումները հեռացնել շինհրապարակից:

Բոլոր բնապահպանական միջոցառումները ներառված են շինարարության նախահաշվի մեջ և կիրականացվեն շինարարական կազմակերպության կողմից:

5. ՌԻՍԿԵՐԻ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆ և ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ՊԼԱՆ

Ռիսկերի նվազեցումը կարելի է ապահովել իրականացնելով մի շարք բնապահպանական միջոցառումներ, որոնք ամփոփվել են բնապահպանական կառավարման պլանում և կազմակերպել իրականացվող աշխատանքների մոնիթորինգ:

ԲԿՊ-ն իրենից ներկայացնում է շրջակա միջավայրի, մարդու առողջության ու շինարարների անվտանգության վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունների նկարագրությունը, որոնք հնարավոր են ծրագրի իրականացման նախագծման, շինարարության և շահագործման փուլերում և դրանք կանխող, մեղմացնող միջոցառումների ցանկը:

ԲԿՊ պարունակում է նախատեսվող գործունեության բոլոր փուլերի ընթացքում (նախագծում, շինարարություն, շահագործում) կանխատեսված հնարավոր անցանկալի բացասական ազդեցությունները կանխելու և մեղմացնելու միջոցառումները, ինչպես նաև մոնիթորինգի գործողություններ՝ ստուգելու համար շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքի համապատասխանությունը պլանավորված մեղմացնող միջոցառումներին:

Հիմնական կապալառուն պատասխանատու է լինելու ԲԿՊ-ում ներառված միջոցառումների իրականացման համար և իր հերթին համապատասխան պայմանագրային պարտավորություններ է նախատեսելու ենթակապալառուի հետ իր պայմանագրերում:

ԲԿՊ-ում նախանշված մեղմացնող միջոցառումների կատարումը և դրանց արդյունավետությունը ստուգելու նպատակով շինարարության կապալառուի կողմից կիրականացվի կանոնավոր մոնիթորինգ, որի շրջանակներում նախագծային կազմակերպության բնապահպանության մասնագետի կողմից՝ յուրաքանչյուր փուլի մասով, կիրականացվեն մոնիթորինգի ստուգայցեր՝ երկու շաբաթը մեկ անգամ (երկու անգամ մեկ ամսվա ընթացքում): Արդյունքները գրանցվելու են մոնիթորինգի ստուգաթերթիկում:

ԲԿՊ-ն, որը ներկայացված է հավելված 1-ում, ընդգրկվելու է ծավալաթերթերում և որպես անբաժանելի բաղադրամաս կցվելու է պայմանագրային փաստաթղթերին:

ԲԱԺԻՆ Ը: ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ	ՊԱՐԱՄԵՏՐԵՐ	ՄԵՂՄԱՑՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՍՏՈՒԳԱԹԵՐԹԻԿ
<p>Օ. Ընդհանուր դրույթներ</p>	<p>Նախագգուշացումներ և աշխատողների անվտանգություն</p>	<p>(a) Շինարարության և շրջակա միջավայրի անվտանգությունը վերահսկող տեղական մարմինները և վարչական տարածքի ղեկավարը պետք է նախագգուշացված լինեն սպասվող գործընթացների վերաբերյալ</p> <p>(b) Հանրությունը պետք է իրազեկվի համապատասխան լրատվամիջոցների կամ հանրության համար մատչելի կայքերի միջոցով</p> <p>(c) Վերակառուցման համար անհրաժեշտ բոլոր պահանջվող թույլտվությունները ձեռք են բերվել</p> <p>(d) Կապալառուն պաշտոնապես պետք է համաձայնվի, որ աշխատանքները կիրականացվեն ապահով և կարգապահ՝ նվազագույնի հասցնելով ազդեցությունը հարևան ձեռնարկությունների և շրջակա միջավայրի վրա:</p> <p>(e) Աշխատողների անհատական պաշտպանության միջոցները պետք է համապատասխանեն միջազգային ընդունված չափանիշներին (մշտապես սաղավարտների կիրառում, անհրաժեշտության դեպքում դիմակներ և պաշտպանիչ ակնոցներ, պաշտպանիչ հագուստ և կոշիկներ)</p> <p>(f) Շինհրապարակում տեղադրվող համապատասխան տեղեկատվական վահանակները աշխատողներին կիրազեկեն հիմնական կանոնների և նորմերի վերաբերյալ:</p>
<p>A.and B. Կառուցման աշխատանքներ</p>	<p>Օդի որակ</p> <p>Աղմուկ</p> <p>Ջրի որակ</p> <p>Թափոնների կառավարում</p>	<p>(a) Շինարարականները պետք է պահպանվեն վերահսկվող տարածքում և անընդհատ ցողվեն ջրով՝ թափոններից գոյացած փոշու քանակը նվազեցնելու նպատակով</p> <p>(b) Պնևմատիկ դրեյվ անցք բացելու/ պատերի քանդման ընթացքում գոյացող փոշին պետք է չեզոքացվի ընթացիկ ջրի ցողումով կամ էլ շինհրապարակում փոշուց պաշտպանող հատուկ թաղանթների տեղադրումով</p> <p>(c) Շրջակա տարածքները (մայթերը, ճանապարհները) պետք է զերծ պահվեն շինարարական աղբից՝ փոշին նվազագույնի հասցնելու նպատակով</p> <p>(d) Շինանարարական աղբի / թափոնների բաց այրում շինհրապարակում արգելվում է</p> <p>(e) Շինարարական տրանսպորտային միջոցների պարապուրդ շինհրապարակում չի թույլատրվի:</p> <p>(a) Շինարարական աշխատանքներից գոյացած աղմուկը կսամանափակվի թույլատրված ժամերի միջակայքում</p> <p>(b) Շինարարական աշխատանքների ընթացքում շարժիչների, օդի կոմպրեսորների և էլեկտրականությանը սնվող սարքերը պետք է ծածկվեն, իսկ սարքավորումը պետք է հնարավորին հեռու տեղադրվի բնակելի տարածքներից:</p> <p>(a) Շինհրապարակում կգործեն համապատասխան հողերի էրոզիայի և ջրերի վերահսկման միջոցառումներ, ինչպիսիք են պատնեշներ մակերևութային ջրերի արտահոսքը շինհրապարակից կանխելու համար:</p> <p>(a) Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար:</p> <p>(b) Շինարարության արդյունքում գոյացող շիննյութերը պետք տարանջատվեն ընդհանուր աղբից, օրգանական, թափոններից դեռ շինհրապարակում և պահեստավորվեն համապատասխան կոնտեյներներում:</p>

		<p>(c) Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի քաղաքապետարանի կողմից տրված տեղեկանքին համապատասխան</p> <p>(d) Թափոնների հեռացման վերաբերյալ գրառումներ պետք է կատարվեն որպես ապացույց, որ թափոնների կառավարումը կատարվում է պատշաճ կերպով, նախատեսվածին համաձայն</p> <p>(e) Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները բազմանվագ օգտագործել (բացի ասբեստային նյութերից)</p>
C. Կեղտաջրերի հեռացման համակարգ	Ջրի որակ	<p>(a) Սանիտարական թափոնների և կոյուղաջրերի հեռացումը շինհրապարակից պետք է համաձայնեցված լինի տեղական իշխանությունների հետ</p> <p>(b) Կոյուղու նոր համակարգի մոնիթորինգ պետք է անցկացվի՝ (մինչև շահագործումը և շահագործումից հետո)</p> <p>(c) Շինարարական տրանսպորտային միջոցները և սարքավորումները պետք է լվացվեն նախատեսված տարածքներում, որտեղից ջրի հոսքը չի աղտոտի բնական ջրամբարները:</p>
D. Տոքսիկ նյութեր	Ասբեստ պարունակող նյութերի կառավարում	<p>(a) Շինհրապարակում ասբեստ պարունակող նյութերի առկայության դեպքում, վերջիններ պետք է հստակ պիտակավորվեն որպես վտանգավոր նյութեր,</p> <p>(b) Առկայության դեպքում ասբեստ պարունակող նյութերը կհավաքվեն համապատասխան կնքվող կոնտեյներներում՝ վնասակար ազդեցությունը նվազագույնի հասցնելու նպատակով:</p>
	Տոքսիկ / վտանգավոր թափոնների կառավարում	<p>(a) Վտանգավոր նյութերը /ներկեր, մեկուսացնող նյութեր/ ժամանակավոր պահեստավորումը շինհրապարակում պետք է կատարվի ապահով կոնտեյներներում, որոնց պիտակների վրա մանրամասնորեն պետք է գրված լինի կազմը, հատկությունը և մշակման վերաբերյալ տեղեկատվություն</p> <p>(b) Թափոնները պետք է տեղափոխվեն հատուկ արտոնագիր ունեցող մեքենաներով արտոնագրված հաստատություններ</p> <p>(c) Տոքսիկ կազմ ունեցող ներկանյութերը կամ լուծույթները կամ էլ կապար պարունակող ներկեր չեն կիրառվի</p>
E. Հետիոտների և երթևեկության ապահովություն	Շինարարական աշխատանքների հետևանքով հետիոտներին կամ հանրային տրանսպորտին սպառնացող ուղղակի կամ անուղղակի վտանգներ	<p>(a) Շինարարության ազգային նորմերի համաձայն կապալառուն պետք է ապահովի պատշաճ անվտանգություն և շինարարությանն առնչվող երթևեկության կարգավորում, ինչը ներառում է, բայց չի սահմանափակվում հետևյալով.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ պարզ տեսանելի ցուցանակներ, զգուշացնող նշաններ շինհրապարակում հանրությանը պոտենցյալ վտանգների մասին նախազգուշացնելու համար, պետք է առկա լինեն պատնեշներ և շրջանցող ուղիներ ▪ Անձնակազմի կրթման համակարգ և երթևեկության կառավարման համակարգ, հատկապես՝ շինհրապարակ մուտք գործելու և հարակից տարածքում ծանր տրանսպորտի համար: Հետիոտների համար անվտանգ անցումներ երթևեկության զոնայում: ▪ Համապատասխանեցնել աշխատանքային ժամերը երթևեկության ակտիվության հետ, խուսափել ակտիվ երթևեկությունից՝ մարդկանց ակտիվ տեղաշարժի ժամերին: ▪ Երթևեկության ակտիվ կառավարում շինհրապարակում փորձված և երևացող անձնակազմի կողմից, եթե վերջինս անհրաժեշտ է մարդկանց ապահով և հարմար անցուղարձի համար. ▪ Պետք է ապահովվի ապահով և շարունակական մոտեցում դեպի գործող գրասենյակային շինությունները, խանութները և բնակելի շինությունները շինարարական աշխատանքների ընթացքում:

Բաժին D: ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ՊԼԱՆ

Գործողություն	Նվազեցնող միջոցառումներ	Որտեղ իրականացնել	Ինչպես իրականացնել	Ժամանակամիջոց	Նպատակը	Կատարող
<i>Շինարարության փուլ</i>						
Շինանյութերի մատակարարում	Շինանյութերի գնում արտոնագրված մատակարարներից	Մատակակարի հիմնարկում կամ պահեստում	Փաստաթղթերի ստուգում	Մատակարարման պայմանագրերը կնքելու ընթացքում	Օբյեկտի և մարդկանց առողջության անվտանգության ապահովման վերաբերյալ տեխնիկական պայմանների ներկայացում	Պատվիրատուի տեխնիկական հսկողություն
Շինանյութերի և թափոնների տեղափոխում	<ul style="list-style-type: none"> - Մեքենաների և տեխնիկայի համապատասխան տեխնիկական վիճակի ապահովում - Բեռնատարերի բեռնվածության սահմանափակում հերթականության ապահովմամբ - Տեղափոխումների ժամանակացույցի և երթուղիների պահպանում 	<ul style="list-style-type: none"> - Շինհրապարակ - Շինանյութերի և աղբի տեղափոխման երթուղիներ 	Շինհրապարակ տանող ճանապարհների կարգաբերման ստուգում	Աշխատանքային ժամերին և դրանցից դուրս անսպասելի ստուգումների իրականացում	<ul style="list-style-type: none"> -Արտանետումների պատճառով հողի և օդի աղտոտման սահմանափակում -Տեղի բնակչության վրա աղմուկի և վիբրացիայի ազդեցության սահմանափակում - Սահմանափակել երթևեկության խախտումները 	Պատվիրատուի տեխնիկական հսկողություն Երևանի քաղաքապետարան
Շինարարական տեխնիկայի տեղաշարժ						

<p>Շինարարական տեխնիկայի շահագործում տեղամասում</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Մեքենաների և տեխնիկայի լվացումը պետք է կատարվի շինհրապարակից դուրս կամ բնական հոսքերից առավելագույն հեռավորության վրա - Տեխնիկական միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը պետք է իրականացվի շինհրապարակից դուրս կամ հատուկ նշանակված վայրում - Շինարարական տեխնիկայի սպասարկման կետի տեխնիկական պայմանները՝ <ul style="list-style-type: none"> • հատակը պետք է լինի անթափանց կամ արտորբենտով ծածկված (մանրախճային ավազ, թաղանթ), • ազատ տարածք և անթափանց պաշտպանիչ գոտիներ վառելիքի պահեստի մոտ • Աշխատանքների իրականացման 	<p>Շինհրապարակ և հարակից շինարարական բազա (եթե վերջինս առկա է)</p>	<p>Գործընթացների գործունեության ստուգում</p>	<p>Մեխանիզմների շահագործման ընթացքում</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Խուսափել յուղերով հողի աղտոտումից սարքավորումների աշխատանքի - Ժամանակին տեղայնացնել և նվազեցնել վտանգը հրդեհի դեպքում 	<p>Պատվիրատուի տեխնիկական հսկողություն</p> <p>Երևանի քաղաքապետարան</p>
---	---	--	--	---	--	--

	տարածքը ապահովված լինի հակահրդեհային միջոցներով:					
Հողային աշխատանքներ	<ul style="list-style-type: none"> - Հանված հողերը պահեստավորում են թույլատրված վայրում ըստ հողի պահպանման չափանիշների - Անհրաժեշտության դեպքում ետլիցք, ավելցուկի տեղափոխում սահմանված վայր 	Շինհրապարակ	Գործընթացների ստուգում	Հողային աշխատանքների ընթացքում	<ul style="list-style-type: none"> - Նվազեցնել ջրային ռեսուրսների աղտոտումը հողակտորներով - Սահմանափակել հողաձածկույթի, մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի վնասումը աղտոտված հողի միջոցով 	Պատվիրատուի տեխնիկական հսկողություն
Շինարարական թափոնների առաջացում	<ul style="list-style-type: none"> - Շինարարական թափոնների ժամանակավոր պահեստավորում հատուկ հատկացված տարածքներում - Թափոնների ժամանակավոր օտարում պաշտոնապես նշանակված վայրերում 	Շինհրապարակ Թափոնների հեռացման վայր	Գործընթացների ստուգում	Պարբերաբար շինարարության ընթացքում և այն ավարտելուց հետո	<ul style="list-style-type: none"> - Կանխել հողի, ջրի մակերեսի և ստորգետնյա ջրերի աղտոտումը, - Խուսափել շինհրապարակում պատահարներից՝ աղբի և շինարարական նյութերի թափափված բեկորների պատճառով, - Պահպանել շինհրապարակի և դրա շրջակայքի գեղագիտական տեսքը 	Տեխնիկական հսկողություն Նորք Մարաշ վարչական շրջանի մասնագետներ

Կենցաղային աղբի առաջացում	<ul style="list-style-type: none"> - Աղբամանների տեղադրում շինարարական հրապարակում և շինարարական բազայում /եթե այդպիսին կա/ - Համաձայնագիր Եղգնածորի քաղաքապետարանի հետ աղբի մշտական տեղակայման վերաբերյալ 	Շինհրապարակ կամ շինարարական բազա (եթե վերջինս առկա է)	Արտաքին գնում	Շինարարության ողջ ընթացքում	Կենցաղային աղբով հողի և ջրի աղտոտման կանխարգելում	Տեխնիկական հսկողություն Նորք Մարաշ վարչական շրջանի անձնակազմ
Հեղուկ թափոնների առաջացում	<ul style="list-style-type: none"> - Շինհրապարակում և շինարարական բազայում զուգարանների տեղադրում, համաձայն սանիտարական նորմերի պահանջների - Սելավային առուների և դրենաժի կառուցում և մշտական մաքրում - Նստվածքների հավաքման հորի /պարզարան/ կառուցում մեքենաների լվացման կետում 	Շինհրապարակ կամ շինարարական բազա (եթե վերջինս առկա է)	Արտաքին գնում	Շինարարական աշխատանքների ամբողջ ընթացքում Աղտոտված տեղումների դեպքում	<ul style="list-style-type: none"> - Կանխել շինարարական հրապարակի հեղեղումը և քայքայումը արտահոսքերի պատճառով - Նվազեցնել մակերեսային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտումը 	Տեխնիկական հսկողություն
Շինարարական հրապարակի	Շինարարական հրապարակի ժամանակավոր	Շինարարական հրապարակ, շինարարական	Ստուգման գործընթացներ	Շինարարության ավարտական փուլ	- Նվազեցնել տեղանքի էսթետիկական արժեքներին	Տեխնիկական հսկողություն

կանաչապատում և բարեկարգում	ճանապարհների և տեղանքի բարեկարգում - Շինհրապարակի վերջնական մաքրում, տարածքի բարեկարգում ու կանաչապատում	բազա և ժամանակավոր ճանապարհներ /եթե այդպիսիք առկա են/			շինարարական աշխատանքների հետևանքով հասցվող վնասը	Նորք Մարաշ վարչական շրջանի անձնակազմ
Աշխատանքի անվտանգու- թյուն	- Անձնակազմի ապահովում արտահագուստով և անձնական պաշտպանիչ միջոցներով - Շինարարական տեխնիկայի շահագործման և անձնական պաշտպանիչ միջոցների կիրառման կանոնների խստիվ պահպանում - Հակահրդեհային հիմնական միջոցների առկայություն - Աշխատանքային անվտանգության ուսուցման և հրահանգների (ինստրուկցիա) գրառումների առկայություն	Շինհրապարակ	Ստուգման գործընթացներ	Աշխատանքների ողջ ընթացքում	Նվազեցնել վնասվածքների և դժբախտ պատահարների հնարավորությունը	Տեխնիկական հսկողություն

Մեղմացնող միջոցառումների ինդիկատիվ արժեքը գնահատվում է նախագծային աշխատանքների արժեքի մոտավորապես 1,2%

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

- ՀՀ Օրենք «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին», 2014 թ. Հունիսի 21:
- ԱԶԲ 2015, Բնապահպանական գնահատման և ուսումնասիրության շրջանակ:
 - Շինարարական Կլիմայաբանություն 2011: ՀՀՇՆ II 7.01-2011 ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2011թ. Սեպտեմբերի 26-ի N167-Ն հրաման:
 - Временное методическое пособие по расчету выбросов от неорганизованных источников в промышленности строительных материалов, МИНПРОМСТРОЙ СССР1984, Москва.
 - <Http://xn--80aajzhcnfck0a.xn--p1ai/publicdocuments/1310049.pdf>
 - ՀՀ Կառավարության որոշում N 1325-Ն «Հանրային ծանուցման և քննարկումների իրականացման կարգը սահմանելու մասին», 19 նոյեմբերի 2014 թ.:
 - [Www.arlis.am](http://www.arlis.am)
 - [Www.atdf.am](http://www.atdf.am)
- ՀԲ 2015: Բնապահպանական և սոցիալական գնահատման և ուսումնասիրության շրջանակ: